KENNIS VAN START- EN IJKINGSTOETSEN BIJ LEERKRACHTEN EN STUDIEKEUZEBEGELEIDERS

HET ONDERZOEK

ENKELE WAARDEVOLLE RESULTATEN EN INZICHTEN.

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

INHOUD

1

INLEIDING

2

ENKELE BEGRIPPEN

3

HET ONDERZOEK

4

RESULTATEN EN INZICHTEN

5

CONTACT

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

1

INLEIDING

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

INLEIDING

Leerkrachten en studiekeuzebegeleiders in het secundair onderwijs spelen een belangrijke rol in het studiekeuzeproces van scholieren. Leerkrachten zijn vaak een eerste aanspreekpunt voor leerlingen en vervullen een adviserende functie. Bij de overgang tussen het secundair en het hoger onderwijs kunnen leerlingen gebruik maken van verschillende instrumenten die hen ondersteunen in hun studiekeuze: vragenlijsten, ijkingstoetsen, starttoetsen, toelatingsexamens, oriënteringsproeven, ...
Een wirwar aan benamingen en tools waardoor leerlingen, en leerkrachten, soms de bomen door het bos niet meer zien.

De ijkingstoetsen zijn een belangrijke hulp bij de overgang naar het academisch onderwijs.
Deze toetsen stellen toekomstige studenten in staat om zichzelf te 'ijken'. Aan de hand van meerkeuzevragen krijgen kandidaat-studenten een beeld van hun wiskundige en wetenschappelijke vaardigheden en kennis in verhouding tot het verwachte instapniveau van de bacheloropleiding. Voor sommige opleidingen in het hoger onderwijs is deelname aan een ijkingstoets verplicht om te kunnen inschrijven, dit zijn de zogenaamde starttoetsen.

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

INLEIDING

Om de bekendheid van de toetsen in kaart te brengen werd in het najaar van 2023 een bevraging gelanceerd bij leerkrachten en studiekeuzebegeleiders in de derde graad van het secundair onderwijs. Via deze bevraging werd hun kennis over de start- en ijkingstoetsen getoetst.
De resultaten tonen dat 85% van de leerkrachten het hun taak vindt om leerlingen te informeren over de ijkingstoetsen, maar het blijkt ook dat de inhoudelijke kennis over de starttoetsen te beperkt is. Op basis van deze resultaten hebben we een overzicht gemaakt van de noden en kennishiaten. Deze hebben we gebundeld in een aantal factsheets.
Deze infosheets geven jou als leerkracht een heldere kijk op de starttoetsen. Met de vele tips en accurate info draag je een steentje bij aan het latere studiesucces van je leerlingen.

Jouw adviserende rol als leerkracht bij een vlotte overgang naar het hoger onderwijs is belangrijker dan ooit. Mét de juiste voorbereiding en kennis over de toetsen zorg je mee voor een succesvolle overstap.

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

2

ENKELE BEGRIPPEN

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

ENKELE BEGRIPPEN

- **IJKINGSTOETS**

Een ijkingstoets is een test die een goed beeld geeft van de wiskundige en wetenschappelijke vaardigheden en kennis in verhouding tot het verwachte instapniveau van de bacheloropleiding. Aan de hand van het resultaat kan de studiekiezer de kennis en vaardigheden vergelijken met die van andere deelnemers. De ijkingstoets is niet verplicht.

- **STARTTOETS**

Een starttoets is een verplichte ijkingstoets. Deelname is verplicht én voorwaarde tot inschrijving. Bij niet-slagen van de starttoets moet je wel verplichte remediëring volgen. Naast de starttoets voor academische bacheloropleidingen bestaat er ook de starttoets voor de educatieve bacheloropleidingen aan een hogeschool.

ENKELE BEGRIPPEN

- **TOELATINGSPROEF**

Een toelatingsexamen is een examen dat enkel toelating geeft tot de opleiding bij slagen én gunstige rangschikking. Deelname aan een starttoets daarentegen is gratis en enkel een voorwaarde tot inschrijving. Bij niet-slagen mag je alsnog inschrijven mits het volgen van verplichte remediëring.

- **ORIËNTERINGSPROEF**

Een oriënteringsproef is een gemeenschappelijke toets of identieke vragenlijst die iedere deelnemer moet beantwoorden en die als resultaat aangeeft welke studies aanbevolen kunnen worden en welke afgeraden.

3

HET ONDERZOEK

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

HET ONDERZOEK

NAJAAR 2023

Het onderzoek werd uitgevoerd bij leerkrachten (STEM, wiskunde) en studiekeuzebegeleiders derde graad, over alle netten en onderwijsvormen heen.

352 **deelnemers**

71% vulden enquête volledig in

Wie

6de jaarsleerkrachten		86,9%
5de jaarsleerkrachten		6,5%
1ste en 2de graadsleerkrachten		4,2%
7de jaarsleerkrachten		2,1%

Onderwijsvorm

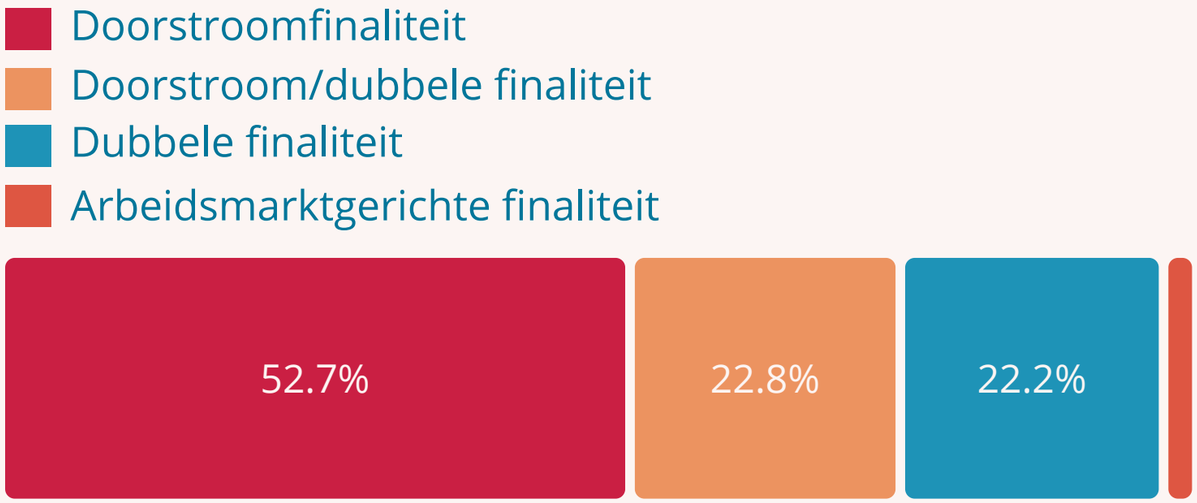

Vakken

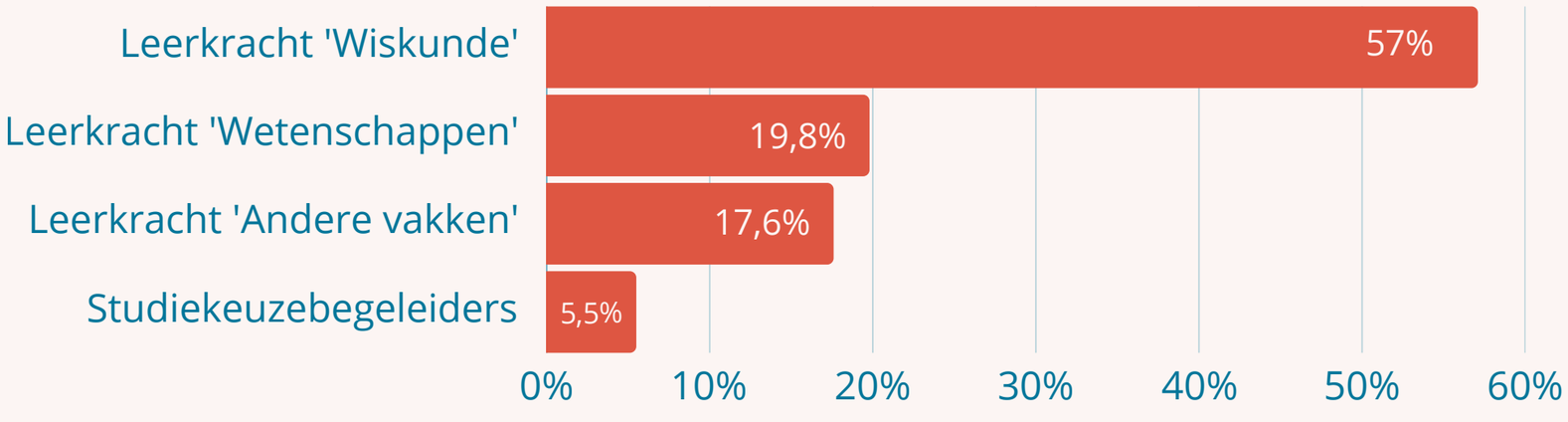

4

INZICHTEN EN RESULTATEN

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

KENNIS AANBOD START- EN IJKINGSTOETSEN

“6 op de 10 leerkrachten kent het aanbod van start- en ijkingstoetsen onvoldoende …”

Starttoetsen

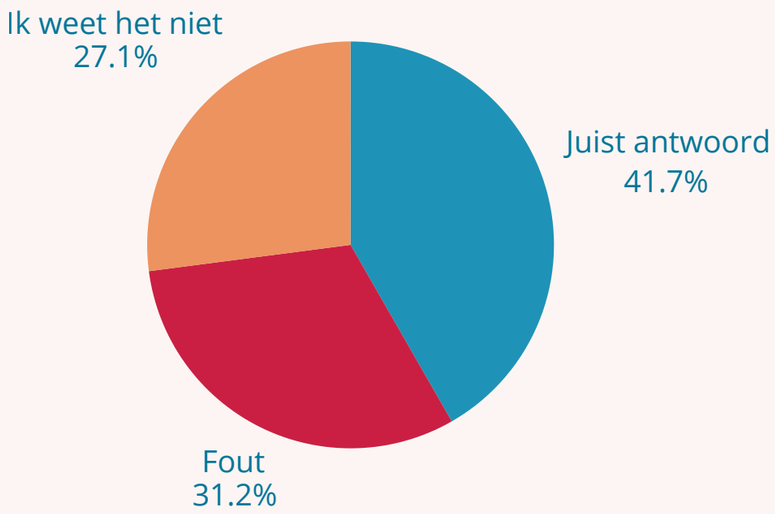

IJkingstoetsen

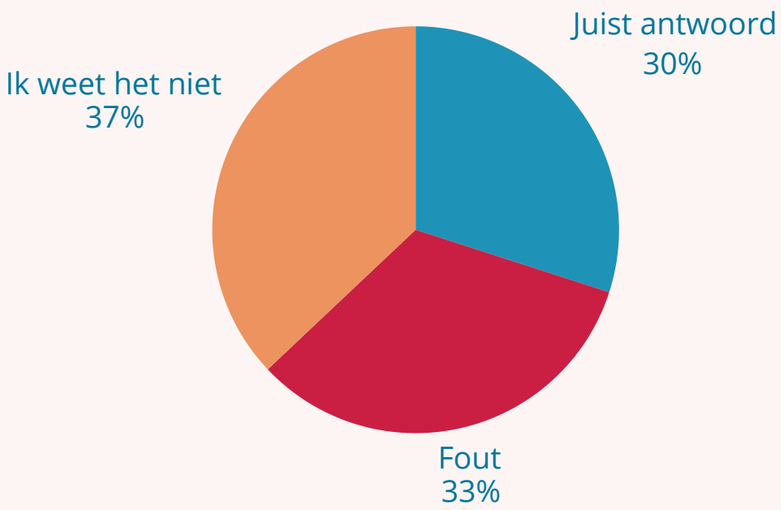

Opleidingen met starttoets (verplicht)

- Biologie
- Biochemie en biotechnologie
- Biomedische wetenschappen
- Biowetenschappen (industrieel ingenieur)
- Bio-ingenieurswetenschappen (bio-ingenieur)
- Chemie
- Engineering technology (industrieel ingenieur)
- Farmaceutische wetenschappen
- Fysica (en sterrenkunde)
- Geologie, geografie (en geomatica), geowetenschappen
- Industriële wetenschappen (industrieel ingenieur)
- Ingenieurswetenschappen (burgerlijk ingenieur)
- Ingenieurswetenschappen: architectuur (burgerlijk ingenieur-architect)
- Wiskunde (en data science)

Opleidingen met ijkingstoets (niet verplicht)

- Artificiële intelligentie
- Computerwetenschappen (Informatica)
- Handelsingenieur (in de beleidsinformatica)
- Handelswetenschappen
- Logopedische en audiologische wetenschappen
- Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie
- (Toegepaste/Sociaal-) Economische wetenschappen

KEN JIJ HET AANBOD?

- Sterke groei van het aanbod aan start- en ijkingstoetsen
- Een brede waaier aan STEM- en economische opleidingen
- Starttoets = verplichte ijkingstoets

  - Deelname is verplicht - voorwaarde tot inschrijving
  - Verplichte remediëring bij niet slagen

- Overzicht van alle toetsen per opleiding - www.starttoets-ijkingstoets.be

KENNIS ‘STARTTOETS’

“De ’ijkingstoets’ is alom gekend;
het begrip ’starttoets’ slechts bij iets meer dan de helft …”

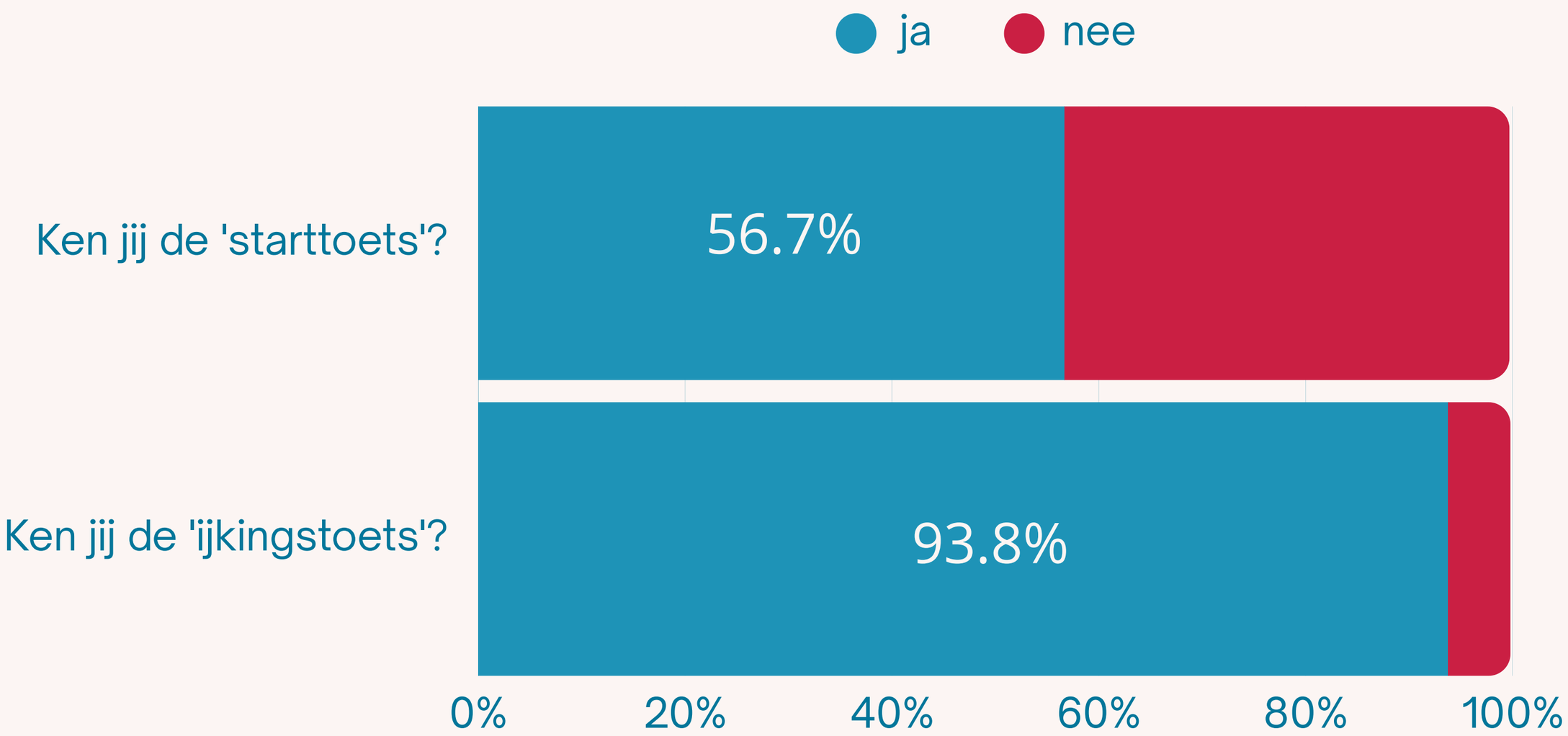

KEN JIJ DE MEERWAARDE VAN DE ‘STARTTOETS’ ?

- Een belangrijke peiler in het studiekeuzeproces.
  Hulpmiddel voor toekomstige studenten om zichzelf te 'ijken'

- Aan de hand van meerkeuzevragen krijgen kandidaat-studenten een beeld van hun wiskundige en wetenschappelijke vaardigheden en kennis in verhouding tot het verwachte instapniveau van de bacheloropleiding

- Op basis van het resultaat en de feedback na deelname weten de leerlingen of ze …
  - goed voorbereid aan de start komen
  - hun kennis en vaardigheden best bijspijkeren
  - beter een andere studiekeuze overwegen

- Verplichte remediëring:
  - noodzakelijke kennis bijspijkeren om beter voorbereid aan de start komen
  - voor deelnemers die de minimumscore/cesuur niet halen
  - ook toegankelijk voor studenten die voldoende haalden
  - ‘on campus’ of ‘online’

- Doel: verhogen van studiesucces

INFORMEREN VAN LEERLINGEN

“Bijna 9 op de 10 leerkrachten vindt dat zij de leerlingen moeten informeren over de toetsen.”

- www.starttoets-ijkingstoets.be

  - alle meest actuele informatie
  - overzicht van de leerinhouden per toets
  - link naar het oefenplatform ‘usolv-it’
  - meest gestelde vragen door studiekiezers en ouders
  - nieuwsbrief voor leerkrachten en studiekiezers
  - bruikbare PowerPointpresentatie voor leerkrachten met de belangrijkste highlights

- Inhoud van de toetsen

  - basis: leerstof wiskunde en chemie van het hele secundair onderwijs, zowel tweede als derde graad
  - verschillend per opleiding
  - afgestemd op de verwachte startcompetenties van de opleiding
  - zowel wiskunde als chemie voor bepaalde opleidingen

VOORBEREIDING OP DE TOETSEN

“Op vraag van de leerling helpt meer dan 5 op de 10 leerkrachten met een goede voorbereiding op de toetsen.”

- Hoe?

  - voorbeeldvragen op www.starttoets-ijkingstoets.be
  - ijkingstoetsvragen integreren in je lessen
  - een ijkingstoetsvraag gebruiken op een toets
  - gebruikmaken van oefenplatform ‘usolv-it’ (feedback resultaten)

- Meerwaarde?

  - het helpt de leerlingen om te reflecteren over de studiekeuze
  - het zet de leerlingen aan tot extra voorbereiding
  - extra inzicht over de sprong naar academische bachelor

KENNIS VAN NIET-DEELNAME AAN DE STARTTOETS

“Slechts de helft van de leerkrachten weet dat de leerling niet mag starten zonder deelname aan een starttoets …”

Wat gebeurt er volgens jou als de leerling niet deelneemt aan de starttoets?

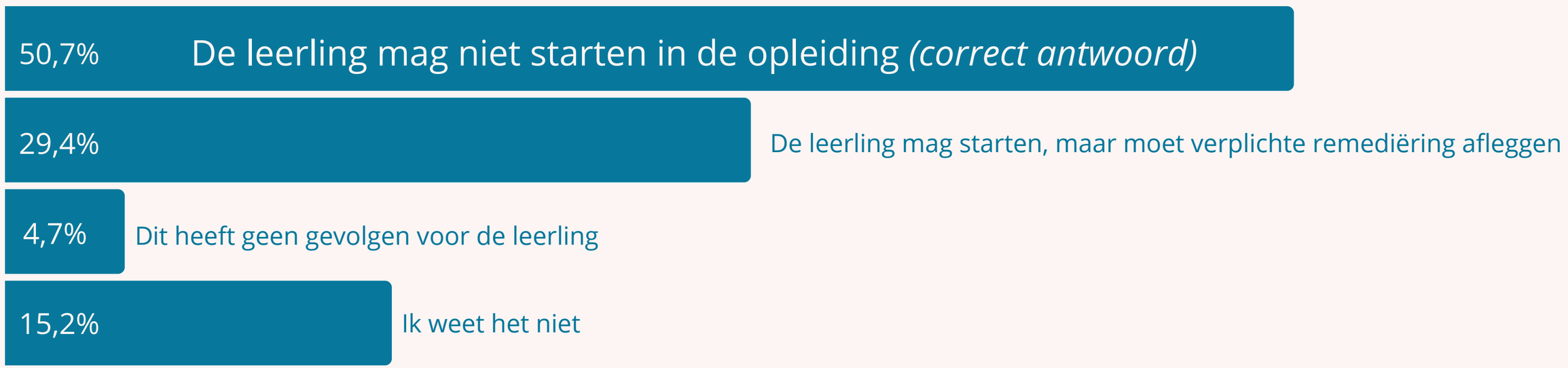

KENNIS VAN NIET-SLAGEN OP DE STARTTOETS

“Al 3 op 4 van de leerkrachten weet dat de leerling verplicht moet remediëren bij niet-slagen op een starttoets …”

Wat gebeurt er volgens jou als de leerling niet slaagt op de starttoets?

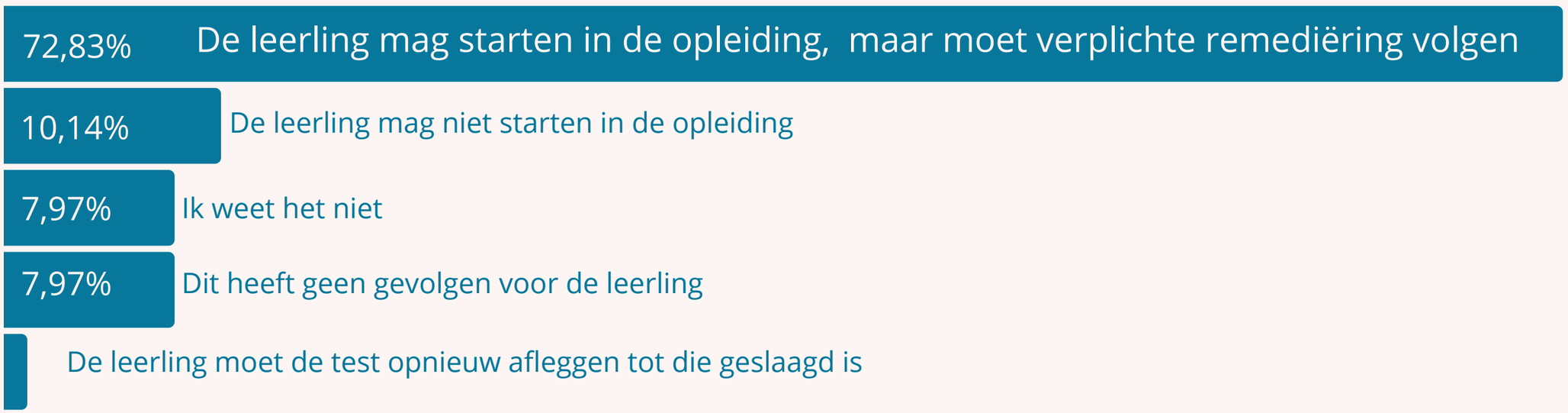

KEN JIJ DE VERSCHILLENDE CONSEQUENTIES?

Inschrijven voor een opleiding met starttoets

KENNIS VAN ‘COMPATIBELE TOETS’

“Meer dan de helft van de leerkrachten is niet vertrouwd met ‘compatibele’ toetsen”

Wat is een ‘compatibele’ toets?

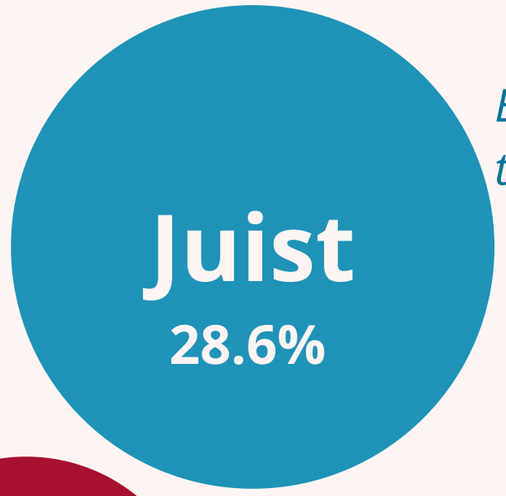

Een toets die inhoudelijk overeenstemt met een andere toets, waardoor de gevolgen dezelfde zijn

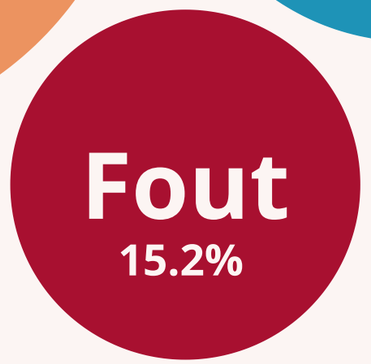

Een toets die inhoudelijk overeenstemt met de gevolgde studierichting in het secundair onderwijs of een toets die inhoudelijk overeenstemt met een andere toets waardoor de gevolgen niet dezelfde zijn

KEN JIJ EEN ‘COMPATIBELE’ TOETS?

- Een toets die inhoudelijk overeenstemt met een andere toets waardoor de gevolgen dezelfde zijn.

- Belangrijk voor studenten die zich willen inschrijven in een opleiding waarvoor ze geen ijkingstoets hebben afgelegd.

- Overzicht van alle compatibele toetsen: www.starttoets-ijkingstoets.be/compatibele-toetsen

INSCHRIJVEN: WAT, WAAR, HOE, ...?

“De inhoudelijke kennis rond deelname aan de toetsen is eerder beperkt ...”

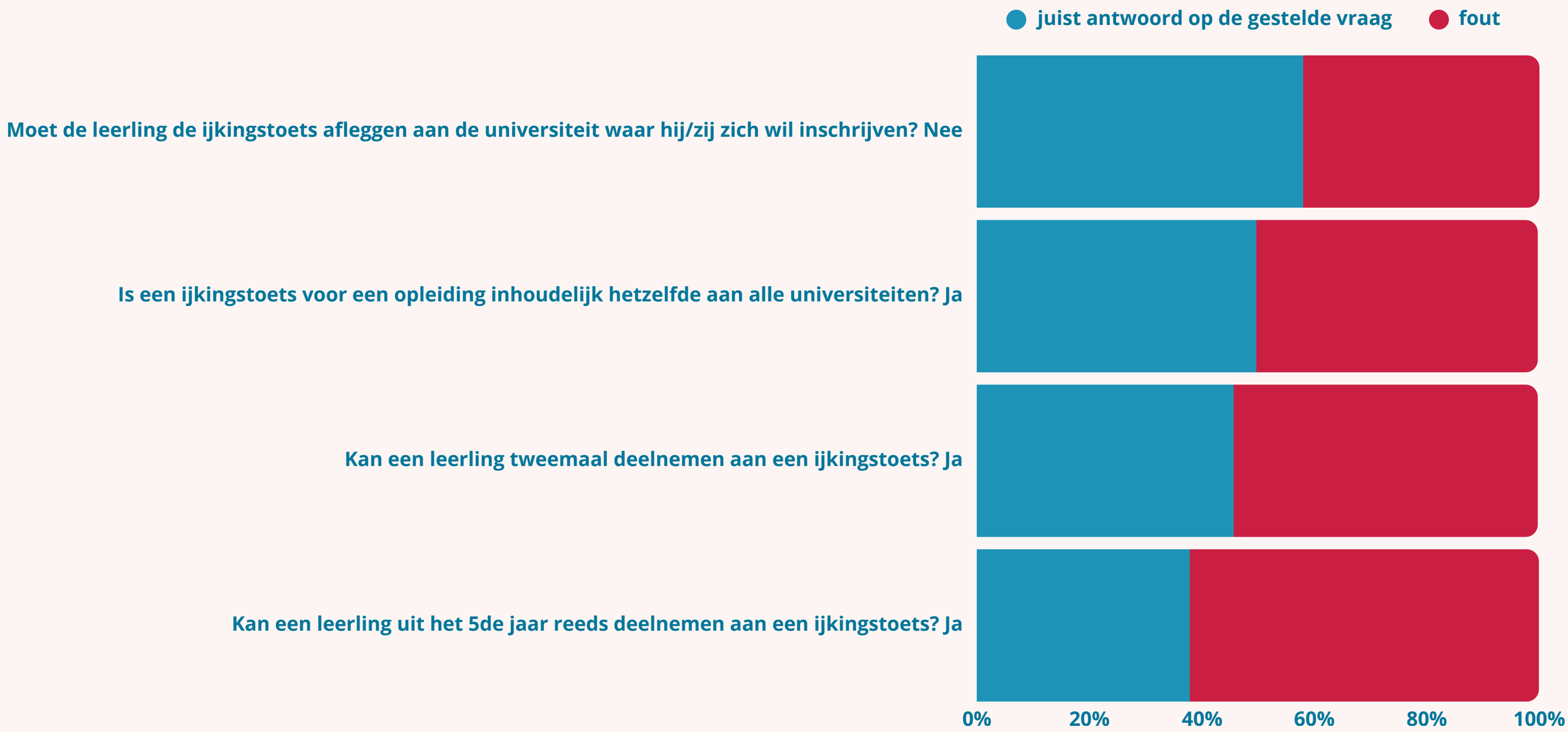

HOE NEEMT JE LEERLING DEEL AAN DE JUISTE TOETS?

- Deelname aan een ijkingstoets kan een voorwaarde zijn om te kunnen inschrijven voor sommige opleidingen, dus bij twijfel over een opleiding met starttoets is het sowieso aangewezen om deel te nemen aan een toets

- Praktisch:

  - Starttoetsen - twee sessies: begin juli en eind augustus
  - Ijkingstoetsen - één sessie: begin juli
  - Inschrijven voor beide sessies mag
  - Deelname aan dezelfde toets of twee verschillende toetsen
  - *Let op: deelname aan twee verschillende toetsen van één sessie kan niet*
  - Locatie zelf en vrij te kiezen
  - Alle toetsen zijn inhoudelijk dezelfde aan alle universiteiten

- Bij twijfel over studiekeuze:
  - Kies de starttoets die het dichtst aanleunt bij favoriete studierichting

- Soms uitzondering op deelname aan toets of remediëring:
  - www.starttoets-ijkingstoets.be/alternatieve-voorwaarden

- Meer info over data en locaties: www.starttoets-ijkingstoets.be

KAN EEN LEERLING UIT HET 5DE JAAR REEDS DEELNEMEN AAN EEN IJKINGSTOETS?

- Ja, maar de inhoud van de ijkingstoetsen gaat over alle leerinhouden van het secundair onderwijs
- Voorzichtige interpretatie resultaten
- Alle instellingen bieden voorbereidingsactiviteiten aan voor het maken van de juiste studiekeuze, zoals startpakketten vol test, oefen- en leermateriaal

5

CONTACT

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

CONTACT

Heb je vragen?
Ben je op zoek naar meer informatie?
Aarzel niet om met ons contact op te nemen.

Inhoudelijke vragen omtrent het onderzoek
Dr. Lot Fonteyne
Beleidsadviseur UGent
Directie Onderwijsaangelegenheden
Afdeling Studieadvies
Email: lot.fonteyne@ugent.be

Andere vragen
Hilde Chantrain
Projectmanager Communicatie Starttoetsen
VLIR
Email: hilde.chantrain@uantwerpen.be